

UVOD

Savremeni proces globalizacije ima tendenciju brisanja granica tokovima robe, ljudi, kapitala i znanja. Glavni nosioci globalizacije su transnacionalne korporacije (TNC). Ove nadnacionalne, megakorporacije najrazvijenijih zemalja sveta sredinom XX veka kreirale su međunarodne finansijske institucije (Međunarodni monetarni fond, Svetska banka, Svetska trgovinska organizacija, Međunarodna banka za obnovu i razvoj, itd.), preko kojih presudno utiču na tok međunarodnih ekonomskih odnosa. U takvom ambijentu TNC postaju dominantna forma monopolnog (oligopolnog) kapitala i glavni nosilac međunarodne podele rada. Njihova moć se zasniva na ogromnoj ekonomskoj snazi i aktivnostima u svetskim razmerama; internacionalizaciji svih faza od tehnološkog istraživanja do plasmana; velikom potencijalu tehničko-tehnološkog razvoja i moći da angažuju naučne kadrove iz celog sveta, naročito iz zemalja u razvoju; monopolnoj kontroli svetskih izvora sirovina i energije; centralizaciji odlučivanja, koja nužno proizvodi društvenu i političku moć i sposobnost da se ona upotrebi.

Savremeni tokovi kapitala u svetu (izvoz i uvoz) dominantno se odvijaju preko sistema transnacionalnih korporacija.

1. TNC KAO FAKTOR GLOBALIZACIJE PRIVREDE

Danas je očigledno da je uloga TNC u procesu globalizacije, koji se odvija u svetskoj privredi, od presudnog značaja. Može se reći da je upravo strategija TNC jedan od glavnih faktora procesa globalizacije. Ona podrazumeva povezanost između matične korporacije i njenih afilijacija putem kompleksnih strategija integracije koje nastoje da koriste globalne "economies of scale" i prednosti funkcionalne specijalizacije koja podrazumeva alokaciju specifičnih korporacijskih aktivnosti na brojnim lokacijama širom sveta.

TNC kontrolišu nove tehnologije (biotehnologija, genetski inženjering, ključni segmenti elektronike, sistemi automatizacije proizvodnje, novi izvori energije, novi materijali, avionska i kosmička tehnika); one imaju ključnu ulogu u prestukturiranju privreda (rast novih grana visoke tehnologije, premeštanje bazičnih i tradicionalnih grana kao i radno intenzivnih segmenata nekih modernih grana ka novim industrijalizovanim zemljama, povećanje učešća proizvoda visoke tehnologije u svetskoj trgovini); one dominiraju u sferi informacija (međunarodne i svemirske komunikacije, elektronski informacioni sistemi, masovni komunikacioni mediji). Zadnjih decenija XX veka transnacionalni kapital je kreirao nov institucionalni poredak (Svetska trgovinska organizacija), koji umnogome ograničava ekonomski suverenitet država, jer reguliše sve ključne elemente privrednog zakonodavstva u poslovanju sa svetom. Transnacionalni kapital je kreirao i nov finansijski poredak, tj. mrežu međunarodnih monetarno-finansijskih institucija (MMF, Svetska banka, Pariški klub, itd.) koje suvereno uređuju pravila ponašanja na svetskom tržištu kapitala. Te institucije utiču na celokupan kompleks mera ekonomske politike, počev od cena, kamata, kursa, do nivoa javne potrošnje, nadnica, penzija. One vrlo često služe i kao instrument ekonomskih i političkih učena pojedinih zemalja.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com